

**Sayın Başkan,
Meclisimizin Değerli Üyeleri,
Meclisimizin Saygıdeğer Onur Üyeleri,
Değerli Misafirler ve
Kıymetli Medya Mensupları,**

Eylül ayı meclis toplantımızda görüşlerimi sizlerle paylaşmadan önce hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bugünkü toplantımızda hem sanayimiz hem de ekonomimiz adına çok önemli bir konuyu, çok değerli bir konuğumuzla birlikte ele alacağız. Borsa İstanbul Başkanı Sayın Himmet Karadağ; göreve gelmenizin ardından karşılıklı ziyaretlerde bulunarak, bugünkü gündemimizi de kapsayan oldukça verimli görüşmeler yapmıştık.

Sanayicilerimizle yakından ilgili olduğunuzu bizzat gördüğüm bu görüşmelerimizin ardından, bugün “Sürdürülebilir Yüksek Büyüme İçin Borsa Ve Sermaye Piyasalarının Sanayimize Vereceği Desteğin Önemi” konulu bu ayki meclis toplantımıza katılarak bizleri mutlu ettiniz. Katılımınızdan ötürü teşekkür ediyor, hoş geldiniz diyorum.

Türkiye ekonomisinin, yılın ilk çeyreğinde yüzde 5,2 ve ikinci çeyrekte yüzde 5,1 oranlarında büyüyerek, bu dönemde Çin ve Hindistan’dan sonra en hızlı büyüyen ekonomi olması, gerçekten hepimizin göğsünü kabarttı. Sanayi sektörümüz ise, ikinci çeyrekte yüzde 6,3 büyüyerek büyümeye 1.3 puan katkı yaptı. Böylece sanayimiz ilk çeyrekte olduğu gibi yine büyümenin motoru oldu.

İşte bugünkü toplantımızın ana gündemi bu başarıyı sürdürmeye odaklanıyor. Büyümenin itici gücü olan sanayimizin başarılı performansını sürdürmesi, sadece biz sanayicilere değil ülke ekonomisine de katkı sağlayacaktır. Bunun da ilk koşulu, sanayinin finansman sorunununun, borsa ve sermaye piyasaları enstrümanları gibi nitelikli finansman kaynaklarıyla aşılmasıdır.

Bu bağlamda, Borsa İstanbul'un sanayimizin finansman ihtiyacına yönelik çözüm üretme noktasında çok önemli bir rol oynayacağından hiç şüphe duymuyorum.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Bu ayki ana gündem maddemizle ilgili görüşlerimi sizlerle paylaşmadan önce, Türkiye ve dünya gündemindeki bazı gelişmelere kısaca değinmek istiyorum.

İlk olarak Odamızı yakından ilgilendiren bir konuya değineceğim: Odalar ve Borsalar Kanunu gereği, Türkiye genelinde Oda seçimlerinin önümüzdeki Ekim ve Kasım aylarında yapılmasına karar verilmişti. Biz de, İstanbul Sanayi Odası olarak daha önce sizlere duyurduğumuz seçim takvimi doğrultusunda, sorumluluğunu üstlendiğimiz seçim çalışmalarını 18 Ekim 2017'de yapacak şekilde yürütüyorduk. Ancak, geçtiğimiz Pazar günü Bakanlar Kurulu'nun aldığı kararla Oda seçimleri Nisan 2018 tarihine ertelenmiştir. Bu kararın TOBB camiası ve Odamız için hayırlı olmasını diliyorum.

Son yıllarda gerilimlerin hiç eksik olmadığı Ortadoğu'da çok ciddi bir yeni gerilim ve çatışma durumuyla karşı karşıyayız. Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi'nin komşu ülkelerin ve dünyanın büyük devletlerinin erteleme uyarılarına rağmen bağımsızlık referandumunu gerçekleştirmesi Ortadoğu'daki taşları çok daha sarsıcı bir biçimde yerinden oynatmıştır. Odağına ülkemizin güvenliğini ve menfaatlerini alan bir bakışla siyasi otoritenin gelişmeleri yakından takip ettiğini görüyoruz. Bu konu, siyasi ve ekonomik boyutları başta olmak üzere her açıdan bizleri yakından ilgilendiriyor.

Bir diğer önemli gelişme ise Pazar günü Almanya'da yaşandı. Almanya'da yapılan genel seçimlerde iktidar ve merkez partileri 2. Dünya Savaşı'ndan beri ilk defa bu boyutta oy kaybederken yabancı karşıtlığıyla bilinen Almanya için Alternatif partisi güçlü bir çıkış yaptı. Daha önce Hollanda seçimlerinin ardından nasıl bir hükümet krizi olduysa, Almanya'da da hükümet kurma çalışmalarının zorlu olacağı öngörülüyor. Önümüzdeki günlerde Almanya'yla ilişkilerimizde karşılıklı çıkarları dikkate alan sağduyunun yeniden öne çıkmasını arzu ediyoruz.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Şimdi de sizlerle ana gündem maddemize yönelik düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

Konuşmamın başında da değindiğim gibi, Türkiye ekonomisi 2017'nin ilk yarısında dünyanın gıptayla baktığı bir büyüme performansı sergiledi. Yüzde 5'in üzerinde gerçekleşen ekonomik büyümenin değeri, geride bıraktığımız dönemde

yaşadığımız sosyal ve siyasal tüm zorlukları düşününce daha iyi anlaşılıyor. Bölgesel ve küresel krizler, terör olayları ve hep lanetle andığımız 15 Temmuz hain FETÖ darbe girişimi karşısında hep birlikte çalışarak, üreterek mücadele ettik.

Şimdiye kadar gerçekleşen ekonomik büyüme toplumsal moralimizi yükseltirken, Türkiye'nin çok daha az büyüyeceğini düşünen bazı uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarını da hesaplarını düzeltmek zorunda bıraktı.

Öte yandan, büyümenin öncü göstergesi İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nin geçtiğimiz ay son 6,5 yılın en yüksek değeri olan 55.3'e yükselmesi, bizlere ekonomimizin üçüncü çeyrek büyümesinin de güçlü geleceğini önceden haber veriyor. Böylece yıl sonunda, yine sanayi sektörü öncülüğünde, yüzde 5'in üzerinde bir büyüme oranına ulaşacağımızı tahmin ediyoruz.

Nitekim bugün açıklanan Orta Vadeli Program'da da önümüzdeki 3 yıl için büyüme hedefinin yüzde 5'in üzerinde olacağı öngörülüyor. Orta Vadeli Programla ilgili daha ayrıntılı görüşümüzü önümüzdeki günlerde ortaya koyacağız.

Sözünü ettiğimiz büyüme rakamları elbette yüzümüzü güldürüyor, ama şunu asla unutmamalıyız: Arzu ettiğimiz büyüme; "nitelikli" yani üretim odaklı ve sürdürülebilir ekonomik büyümedir. İşte bu nedenle, şimdiye kadar büyümenin itici gücü olan sanayi sektörünün bu konumunu daha da güçlendirerek sürdürmesi gerekiyor. Burada üzerinde durulması gereken nokta, nitelikli büyümenin sanayimizde "nitelikli" üretime yönelik bir dönüşümle sağlanabileceğidir.

İstanbul Sanayi Odası olarak, üretimde niteliksel dönüşümü; bir başka ifadeyle yüksek katma değerli ve yüksek teknolojlili ürünlerin payının arttığı bir üretim yapısına geçişi uzun zamandır çeşitli platformlarda savunuyoruz. Üretimde böyle bir dönüşümü yapabilmemiz için bilim ve teknoloji son derece önemli. Sanayimizin bilimsel ve teknolojik altyapısının güçlendirilmesi için de uzun vadeli yatırımlara ihtiyaç duyuluyor.

İşte böylesi yatırımlara duyulan ihtiyaç ise sanayimizin finansman sorununu gündeme getiriyor. Son İSO 500 araştırmamızın sonuçlarında da gördüğümüz bir gerçek var: O da sanayinin nitelikli ve sürdürülebilir finansmana erişiminin, ivedilikle çözülmesi gereken çok önemli bir sorun olduğu gerçeğidir. Bu açıdan bugün burada Borsa İstanbul Başkanımız Sayın Himmet Karadağ'la birlikte olmamız son derece anlamlı. Değerli konuğumuzun sürdürülebilir yüksek büyüme yolunda borsa ve sermaye piyasalarının sanayimize vereceği desteğe dair görüş ve düşüncelerini ilgi ve heyecanla dinleyeceğimizi burada özellikle ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Nitelikli ve sürdürülebilir finansman; kolay ulaşılabilir ve düşük maliyetli olmalıdır. Sanayicilerimize böyle bir finansman imkanı sağlandığı zaman, bunun çok başarılı bir geri dönüşü olduğunu tecrübeyle gördük. Öyle ki yılın ilk yarısında yakalanan ekonomik büyüme başarısının temelinde, Hükümetimizin yoğun çabalarıyla sanayicilerimize sağladığı, KGF başta olmak

üzere nitelikli finansman desteğinin bulunduğunu burada ifade etmek istiyorum.

Bugüne kadar yapılanları takdir etmekle birlikte, başarıyı sürdürmenin yolunun bundan sonra yapılacakları planlamaktan geçtiğini de unutmamamız gerekiyor. Özetle, başarısızlıkları analiz etmek kadar başarıların sebeplerini de analiz etmemiz gerekiyor.

Halihazırda sanayicilerimiz sermaye ihtiyaçlarını önemli ölçüde banka kredileriyle karşılamaya çalışırken, bunun yüksek maliyetleriyle karşı karşıya kalıyorlar. Öyle ki ticari kredi faiz oranlarının yüzde 17'leri aşması, şirketlerimizin ekonomik faaliyetleri üzerinde ciddi bir baskı hissetmesine neden oluyor.

Sonuç olarak sürdürülebilir bir güçlü gelişim dönemine girilmek isteniyorsa, bunun bundan böyle salt bankacılık kanalıyla sağlanması olası gözüküyor. Finansman çeşitliliğinin çoğalmasının gerekli olduğu bu ortamda, sermaye piyasaları yoluyla büyüme seçeneğini de masaya yatırmak gerekiyor. Nitekim bu seçenek, aynı zamanda krediler yoluyla doğan riskleri de asgari düzeye indirgeyecektir.

Bu gerçeklerden hareketle, önümüzdeki dönemde, sanayinin finansman ihtiyacına yanıt vermek noktasında en önemli adreslerden birinin borsa ve sermaye piyasaları olacağından hiç şüphe duymuyorum.

Bilindiği üzere sermaye piyasaları, uzun vadeli yatırım ve finansman faaliyetlerine odaklanarak fon işlemlerinde aracı olur. Sermaye piyasalarında tasarrufların yatırımlara

dönüşmesi, bankalarla kıyaslandığında daha düşük maliyetlerle gerçekleşebiliyor.

Sermaye piyasalarının getirdiği diğer avantajları söyle bir düşünenecek olursak: Ekonomide finansman çeşitliliğinin artması, risklerin azaltılması ve belki de en önemlisi, tasarrufları artırıcı etki sağlamasıdır. Ayrıca sermaye piyasalarında yer alan şirketlerin kurumsallaşma açısından da gelişim göstererek daha sağlıklı bir işleyişe kavuşma şansını yakaladıklarını vurgulamak gerekir.

Aktif ve sağlıklı işleyen sermaye piyasaları, uzun vadeli sürdürülebilir büyümenin en önemli itici güçlerden birisidir. Gelişmiş ekonomilere baktığımızda, kalkınma hikayelerinde sermaye piyasalarına yer vermiş olmalarının inkâr edilemez bir rol oynadığını görüyoruz. Bugün ABD'den Avrupa'ya hepimizin aşına olduğu belli başlı dev markalar, sermaye piyasaları yoluyla serpilmiştir.

Ülkemize bakacak olursak; Türkiye ekonomisinin modern anlamda bir borsayla tanışması, 1980'li yıllarda yaşanan dünyaya açılma süreciyle mümkün olmuştur. Bugün Borsa İstanbul, sermaye piyasalarıyla reel sektörü buluşturan en köklü ve en önemli kurumumuzdur.

Borsa İstanbul, bir yandan ülkemizde sermaye piyasalarına derinlik kazandırırken diğer yandan da İstanbul'un güçlü bir küresel finans merkezi haline gelmesi için gayret gösteriyor. Borsa İstanbul, uluslararası işbirlikleriyle faaliyetlerini genişletirken, küresel bir borsaya dönüşme konusunda hızla önemli mesafeler kat etmektedir.

Konuşmamın bu noktasında önümüzde duran bir fırsata da değinmek istiyorum. O da İngiltere'nin Avrupa Birlięi'nden çıkma kararı almasının etkisiyle bu ülkeden uzaklaşan sermayeyi çekme fırsatıdır. İstanbul'umuz, işte bu uluslararası sermaye için bir çekim merkezi olabilecek birikime ve niteliğe sahiptir. İstanbul'un bu süreçte proaktif davranarak, küresel finans merkezi olma konumunu daha da güçlendirmesi sanayimize ve ekonomimize büyük katkılar sağlayacaktır.

Uluslararası finansla daha çok bütünleşmiş bir yapı, sanayi şirketlerimiz için de bir nitelik dönüşümünü destekleyecektir.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Sermaye piyasaları açısından bugünkünden daha iyi bir noktaya gelmek için atılması gereken bazı adımlar olduğuna inanıyoruz. Bu bağlamda, 2012 yılında çıkartılan yeni Sermaye Piyasası Kanunu Türkiye'de önemli bir işlev görmüş olsa da, gelinen noktanın hala hedeflenen düzeyde olmadığını gözlemliyoruz. Kabul etmek gerekiyor ki; sermaye piyasaları ekonominin geneliyle kıyaslandığında istenen hızda büyümemiştir. Oysa ki, Türkiye'yle benzer özelliklere sahip ekonomilere baktığımızda borsalarda işlem gören şirketlerimizin GSYH'ye oranının çok düşük düzeylerde olduğunu görüyoruz. Özetle, burada değerlendirilmeyi bekleyen güçlü bir potansiyel var.

Ama maalesef şirketler sermaye piyasasının olanaklarına erişmek istediğinde dahi, farklı gerekçelerle halka açık hale gelmekten çekinebiliyorlar. Bunun bir göstergesi, son yıllarda gerçekleşen halka arz oranlarına baktığımızda bir yavaşlamanın

dikkati çekiyor olmasıdır. Özetle, mevcut düzenlemeler ve şirketlerimizin geldiği kurumsallaşma düzeyi dikkate alındığında, halka açılma oranları sınıra gelmiş gibi görünmektedir. Bu nedenle sermaye piyasasında bazı yeni düzenlemeler yapılmalıdır.

Yakın geçmişte hayatımıza giren ve Temmuz 2017 sonu itibarıyla 55 milyar TL'nin üzerinde büyüklüğe ulaşan özel sektör borçlanma araçları, reel sektörün kaynak ihtiyacı için yeni imkanlar sunuyor. Bu araçlara olan ilgi son yıllarda artış göstermiş olsa da toplam finansal araçlar içindeki payı halen mütevazı düzeylerde. Bu noktada reel sektörün kaynak ihtiyacının karşılanması amacıyla özel sektör borçlanma araçlarının desteklenmesi ve bu araçlara olan ilginin artırılması gerektiğine inanıyoruz. Bu konudaki BİST pazar derinliğinin artırılması bu önemli enstrümanın nitelik anlamında da güçlenmesine katkı sağlayacaktır.

Madalyonun diğer yüzünü çevirip konunun tasarruf boyutuna bakacak olursak: Ülkemizde sermaye piyasalarının yeterince derinleşmemesinde ve tasarruf sahiplerinin menkul kıymetlerden ziyade mevduata yönelmesinde, sermaye piyasaları konusundaki bilgi eksikliklerinin de payı olduğunu düşünüyoruz. Bu anlamda finansal eğitim ve finansal tüketiciyi koruma yönünde politikalar önem taşımaktadır. Finansal okuryazarlık arttıkça yatırımcıların risk değerlendirme yeteneklerinin gelişebileceğini ve kendi koşullarına uygun yatırım araçlarına yönelmelerini sağlamanın mümkün olacağına inanıyoruz.

Sonuç olarak, sermaye piyasalarının derinleşmesi, gelişmesi ve sanayiyle daha yakın bir hale gelmesi hepimizin arzusudur. Biz sanayicilerin sermaye piyasası kuruluşlarıyla yakın ilişkiler içinde olmamız, en fazla ihtiyaç duyduğumuz konuların başında geliyor. Sanayicilerin, borsa ve sermaye piyasalarının sunduğu fırsatlara açık olması onlara gerçekten de kayda değer imkânlar sunuyor.

İstanbul Sanayi Odası olarak, son yıllarda sanayi kongrelerimizin stratejik ortağı Borsa İstanbul ile var olan ilişkimizi daha da geliştirerek ileriye taşıma noktasında büyük bir azim ve kararlılığa sahip olduğumuzu burada özellikle ifade etmek istiyorum. Bunu başarmak hiç kuşkusuz biz sanayicilere ve ülkemiz ekonomisine çok şey kazandıracaktır.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Ana gündem maddemizle ilgili düşüncelerimi bu şekilde ifade ettikten sonra şimdi odamızın bazı faaliyetlerini ve bir duyurumuzu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Geçtiğimiz hafta İSO Meclisi olarak 21-23 Eylül 2017 tarihlerinde, geleneksel Anadolu illeri ziyaretlerimiz kapsamında Trabzon ilimizi ziyaret ettik. İSO Meclis Üyelerimizin yoğun ilgi gösterdiği bu ziyaretimiz çok verimli geçti. TTSO Başkanı Mustafa Suat Hacısalıhoğlu ve TTSO Meclis Başkanı Mustafa Şadan Eren ile birlikte sanayinin Trabzon'daki yapısı ve geliştirilmesi üzerine değerlendirmelerde bulunduk. Bu ziyaretin gerçekleşmesi noktasında her türlü maddi ve manevi desteği sergileyen Trabzonlu meclis üyelerimize teşekkür ediyorum.

Şimdi de bir ödül töreni duyurumuzu sizlerle paylaşacağım. İstanbul Sanayi Odası olarak çevrenin korunmasına önem veren, üretim için harcanan enerjinin en verimli şekilde değerlendirilmesini destekleyen bir odayız. Sanayi sektöründeki enerji verimliliğini özendirmek amacıyla bu alandaki başarılı firmaları belirleyerek bu yıl ilk kez ödüllendiriyoruz. İSO Enerji Verimliliği ödülleri törenimizi yarın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Berat Albayrak'ın katılımıyla saat 11:00'de Odamız'da gerçekleştireceğiz. Siz değerli Meclis Üyelerimizin bu ödül törenimize katılımından büyük memnuniyet duyacağımızı özellikle belirtmek istiyorum.

İstanbul Sanayi Odası olarak ülkeler arasında ekonomik işbirliğini geliştirmek, yatırım fırsatlarını konuşmak, yatırımcıların birbirini tanımalarına olanak sağlamak amacıyla düzenlediğimiz ülke günleri üyelerimiz tarafından yoğun ilgi görüyor. Bu etkinlikler kapsamında bu ay içinde 14 Eylül 2017'de Rusya ülke gününü ve 19 Eylül 2017'de ise Güney Kore ülke gününü düzenledik.

Sayın Başkan, Meclisimizin Değerli Üyeleri, Kıymetli Onur Üyelerimiz ve Değerli Medya Mensupları,

Sözlerimi burada noktalarken; Değerli Konuğumuz Sayın Himmet Karadağ'a tekrar hoş geldiniz diyor, hepinizi, şahsım ve yönetim kurulumuz adına bir kere daha saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.